

01.03.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**01 Mart 2024
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

01 Mart 2024 Cuma

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUNLAR

7496 Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

7497 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında "Tercihli Ticaret Anlaşması" nı Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

7498 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye'de Şubat 2023'te Meydana Gelen Depremlerin Ardından Acil Durum ve Toparlanma Operasyonlarını Finanse Etmek Amacıyla Avrupa Birliği Dayanışma Fonundan Mali Katkı Sağlayan 17 Kasım 2023 Tarihli ve C(2023) 7975 Sayılı Komisyon Uygulama Kararının Uygulanmasına İlişkin Yetkilendirme Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8215)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketince Esnaf ve Sanatkârlara Kredi Kullandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8216)

— Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8217)

YÖNETMELİKLER

— Dışişleri Bakanlığı Sınav Yönetmeliği

— Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Orman Genel Müdürlüğü Verilerinin İşlenmesi ve Elektronik Ortamda Yapılacak İşlemler Hakkında Yönetmelik

GENELGE

01.03.24

— Avrupa Birliği Dayanışma Fonu'ndan Sağlanacak Mali Katkının Yönetimi ile İlgili 2024/3 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi

TEBLİĞLER

- İthalatta Standartlara Uygunluk Denetimi Tebliđi (Ürün Güvenliđi ve Denetimi: 2024/1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliđ (Ürün Güvenliđi ve Denetimi: 2024/32)
- "CE" İşareti Taşınması Gereken Bazı Ürünlerin İthalat Denetimi Tebliđi (Ürün Güvenliđi ve Denetimi: 2024/9)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliđ (Ürün Güvenliđi ve Denetimi: 2024/33)
- Anne ve Bebek Ürünlerinin İthalat Denetimi Tebliđi (Ürün Güvenliđi ve Denetimi: 2024/17)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliđ (Ürün Güvenliđi ve Denetimi: 2024/34)
- Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliđi (III-52.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliđ (III-52.1.e)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 2/11/2023 Tarihli ve 2018/35512 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 21/12/2023 Tarihli ve 2022/66987 Başvuru Numaralı Kararı

Tarım Bakanı Yumaklı'dan kırmızı et fiyatlarına yönelik açıklama

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Kırşehir TİGEM Malya İşletmesi'nde et fiyatlarındaki artışta fırsatçıları işaret etti.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, et fiyatlarındaki artışa yönelik açıklamalarda bulundu.

Tarım Bakanı Yumaklı, "Rekabet Kurumu dün açıkladı. Sektör paydaşları açıkladı. Bunların herhangi bir maliyet artışıyla ya da üretimin azlığı ya da çokluğuyla açıklanabilir bir yönü yok. Bunun adı fırsatçılıktır. Ramazan öncesi fırsatçılığdır" dedi.

Fırsatçıların tüketicilerden, bu ülke halkının cebinden hiç hak etmedikleri bir geliri elde etmeleri anlamına geldiğini kaydeden Yumaklı, "Biz mücadelemize devam edeceğiz. Biz üreteceğiz, daha fazla üreteceğiz. Hayvancılık yol haritamız açıklandığı andan itibaren sektörden de gerçekten çok güzel dönüşler ve bununla ilgili cesaretlendiklerini söyleyen üreticilerin olduğunu bilmek bizi de ziyadesiyle memnun etti" dedi.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Kırşehir TİGEM Malya İşletmesi'nde yaptığı açıklamada, "Biz büyükbaş hayvancılıkla alakalı verimi artıracacağız. Küçükbaş hayvancılıkta da hem verimi hem kaliteyi artıracacağız. Özellikle hayvan hastalıklarıyla alakalı hususta çok ciddi bir mücadele planımız ve programımız var. Burada küçükbaş hayvanlar için yapılacak olan hem çiçek aşısı, hem de koyun oğlak vebası ile alakalı aşıları Bakanlık olarak bizler karşılayacağız" dedi.

Aile işletmelerini destekleyeceklerini kaydeden Yumaklı, aile işletmelerine ilk defa verilecek birçok destek programı belirlediklerinin altını çizerek, çok kısa bir süre içerisinde de detayların açıklanacağını söyledi.

Yumaklı, "Özellikle gençlerimizin ve kadın girişimcilerimizin, tarımsal üretimin içerisinde hem bitkisel üretim hem de hayvansal üretim yönüyle olmalarını istiyoruz. Onlara da yine bu üretimi yapmaları ve Türkiye'nin üretimine katkıda bulunmaları sebebiyle desteklerimiz olacak. Türkiye'nin hem büyükbaş hayvancılıkta hem de küçükbaş hayvancılıkta damızlık ihtiyacını Et Süt Kurumu ve TİGEM iş birliğiyle çok daha bir üst kademeye taşımak ve üreticilerimizin, besicilerimizin o damızlık ihtiyacını, üstün nitelikli damızlık ihtiyacını karşılayacak bir yapıya kavuşmalarını hedefliyoruz" diye konuştu.

Bunların zaten yapıldığını ancak kendilerinin bunu bir üst seviyeye taşıyarak üreticilerin ellerindeki halihazırda yapmış oldukları hem besi açısından hem de süt açısından büyükbaş ve küçükbaş hayvanların daha iyileri ile değiştirilerek onların sürülerinin kabiliyetini, kapasitesini ve verimliliğini artırmak istediklerini ifade eden Yumaklı, "Bizim ülkemizin tarımsal üretim açısından gıda arz güvenliğini etkileyecek herhangi bir problemi yoktur. Ben bunu söylemekten imtina etmeyeceğim, hep söyleyeceğim. Hem bitkisel üretimde hem hayvansal üretimde bizim gerekli üretimimiz mevcut" dedi.

"Et fiyatlarıyla ilgili tartışma neden çıkıyor? sorusunu yönelten ve açıklamada bulunan Yumaklı, bu tartışmayla ilgili olarak Rekabet Kurumunun dünkü açıklamaları ile sektör paydaşlarının ifadelerini işaret etti.

Yumaklı, "Bunların herhangi bir maliyet artışıyla ya da üretimin azlığı ya da çokluğuyla açıklanabilir bir yönü yok. Bunun adı fırsatçılıktır. Ramazan öncesi fırsatçılığdır. Açıkçası bunu da anlamakta güçlük çekiyoruz. Biz Ticaret Bakanlığımızla birlikte bu fırsatçılara göz açtırmayacağız. Türkiye'nin hem hayvansal üretimi hem de bitkisel üretimi ihtiyaçlarını karşılar niteliktedir. Şöyle bir algı var: Türkiye'de tüketilen etin hepsi yurt dışından geliyor. Öyle bir şey yok. Bizim hayvan sayılarımıza baktığımız zaman şu anda piyasa regülasyonu için yapılan ithalatın çok küçük bir oran olduğunu görürüz. Fırsatçıların tüketicilerden, bu ülke halkının cebinden, tabiri caizse hiç hak etmedikleri bir geliri elde etmeleri anlamına gelir. Biz mücadelemize devam edeceğiz. Biz üreteceğiz, daha fazla üreteceğiz" dedi.

Türk-İş gıda enflasyonu beş ayın en yüksekinde

Türk-İş'in Şubat ayına ilişkin açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasına göre mutfak enflasyonu aylık yüzde 8,03, 12 aylık yüzde 72,49 ve yıllık ortalama 77,20 olarak hesaplandı. Veri son beş ayın en yüksek seviyesi olarak kaydedildi. Rapora göre açlık sınırı 16 bin 257 lira olurken yoksulluk sınırı da 53 bin liraya yükseldi.

Türk-İş'in, çalışanların geçim koşullarını ortaya koymak ve temel ihtiyaç maddelerindeki fiyat değişikliğinin aile bütçesine yansımalarını belirlemek için her ay yaptığı "Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması"nın Şubat 2024 sonuçları açıklandı.

Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 16 bin 257 liraya yükseldi.

Gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) 52 bin 954 lira olarak ölçüldü.

Bekar bir çalışanın 'yaşama maliyeti' de aylık 21 bin 189 liraya yükseldi.

Türk-İş'in raporuna göre "mutfak enflasyonu" verilerindeki değişim Şubat 2024'te Ankara'da yaşayan dört kişilik bir aile için aylık yüzde 8,03, 12 aylık yüzde 72,49 ve yıllık ortalama 77,20 artış olarak hesaplandı.

Tarım 2023'te yüzde 0,2 küçüldü

Türkiye ekonomisinin yüzde 4,5 büyüdüğü 2023 yılında tarım sektörü yüzde 0,2 küçüldü. Tarım sektörü son üç yılın ikisinde negatif büyüme kaydetti.

İRFAN DONAT

Türkiye ekonomisi 2023'te yüzde 4.5 büyüme kaydederken tarım sektörü yüzde 0.2 daraldı.

Tarım sektöründe dördüncü çeyrekte önceki çeyreğe göre yüzde 0,1 gibi sınırlı bir büyüme gerçekleşirken, geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 0,5 büyüme yaşandı.

Tarım sektörü yıllık bazda son 3 yılın ikisinde küçüldü. 2021'de yüzde 3 daralan sektör, 2022'de yüzde 1,3 büyüme kaydetmişti.

Sektörler bazında bakıldığında ise tarım küçülen tek sektör oldu. Finans ve sigorta sektörünün yüzde 9,0 büyüdüğü 2023'te inşaat sektörü yüzde 7,8 ve hizmetler sektörü yüzde 6,4 büyüdü. Gayrimenkul faaliyetleri yüzde 2,7 büyürken, sanayi sektörü ise yüzde 0,8 büyüme kaydetti.

Tarım sektöründe özellikle hayvansal üretimde yaşanan sıkıntılar büyümeyi negatif etkiledi. 2023 yılında azalan büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlığı, yem tüketim trendindeki yavaşlama büyüme kompozisyonu olumsuz etkiledi. Çiftliklerde kapasitelerin **altında** hayvan varlığı, işletmelerinin bir kısmının boşalması ve

01.03.24

kapanması sonucu sektörden çıkışların da hızlanması büyümeyle sekteye uğratan etkenler arasında gösteriliyor.

Bitkisel üretim açısından tohum ve gübre tarafındaki görece zayıf talep seyrinin yanı sıra üretim ve fiyatlama süreçlerinde yaşanan sıkıntılar da daralmaya etki eden diğer faktörler arasında sıralanıyor.

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yaşar Uysal, tarımdaki daralmanın kırmızı alarm niteliğinde olduğunu ifade ediyor.

Tarım küçülürken gıda fiyatları ucuzlar mı?

"Tarımsal üretim gerilerken, vatandaşın ucuz gıdaya ulaşması nasıl mümkün olacak?" sorusunu yönelten Prof. Dr. Uysal, "Tarımsal üretim son üç yılda ortalama binde 7 küçüldü. Milyonlarca sığınmacıyla birlikte nüfus artarken tarımsal üretimin azalması, gıdada arz sorununu gündeme getiriyor. Üretimde gerileme tarımsal girdilerden sonra ürünlerde de dışa bağımlılığı artıracaktır. Tarımda yetersiz büyüme ve hatta küçülme; beslenme, işgücü maliyeti ve küresel rekabet gücü açısından Türkiye'yi zorlayacaktır" uyarısında bulunuyor.

Prof. Dr. Uysal, tarımda üretimin gerilediği, nüfusun ise artmaya devam ettiği bir ortamda gıda enflasyonunu düşürmenin pek olası görünmediğini kaydediyor.

2015'ten önce ÇKS kaydı bulunan çiftçilere günleri iade edilecek

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhan, Bursa'da 5 bin çiftçiyi ilgilendiren emeklilik mağduriyetinin giderilmesi için adım attıklarını belirterek, 2015 yılından önce İlçe Tarım ve ÇKS kaydı bulunan çiftçilerin günlerinin iade edileceğini açıkladı.

ESRA ÖZARFAT

BURSA - Bir dizi ziyaret için Bursa'ya gelen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhan Merinos AKKM'de Sivil Toplum Kuruluşlarıyla bir araya geldi. Toplantıya Bursa Valisi Mahmut Demirtaş, BTO Meclis Başkan Yardımcısı Metin Şenyurt, Bursa Ticaret Borsası Meclis Başkanı Mehmet Aydın, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, STK Başkanları ile yerel yöneticiler katıldı. Toplantıda konuşan Bakan Işıkhan, Bursalı çiftçilere kürsüden müjde verdi. Işıkhan, "Yakın zamanda Bursalı çiftçilerimizin Ziraat Odası kayıtlarıyla ilgili bir sorun olduğu ve çiftçilerimizin mağduriyet yaşadıkları tarafımıza bildirilmişti. Özellikle Yenişehir Ziraat Odası'na bağlı yaklaşık 5 bin çiftçimizin 2015 sonrası sigortalılık hizmetlerinin iptal edildiğini ve bazı çiftçilerimiz emeklilik koşullarını kaybettiğini öğrendik. Buradan Bursalı çiftçi kardeşlerime müjde vermek istiyorum. 2015 tarihine kadar Tarım Bağkur kapsamında hizmeti olanların sigortalıklarının bu tarihten sonra devam ettirilmesinde Tarım ve Orman il, ilçe müdürlüğü kayıtları da esas alınacaktır. Ziraat odası kaydı iptal edilen çiftçilerimizin kayıtlarını Tarım ve Orman Müdürlüklerine getirmeleri halinde sigortalıklarının devamını sağlayacağız. Bu yola inşallah çiftçiliğimizin mağduriyetlerini de çözmüş olacağız" dedi.

“Son 22 yılın en düşük işsizlik oranına ulaşacağız”

Esnaf, çiftçi, memur, her ölçekte üretime, istihdama ve kalkınma sürecine katkı koyan herkese bakanlık olarak destek olduklarını belirten Işıkhan, atılan adımların neticelerinin istatistiklere de yansıdığını söyledi. Bakan Vedat Işıkhan, “Önümüzdeki ay açıklanacak verilerle güzel neticeleri göreceğiz. İstihdamda ve iş gücünde en iyi verileri elde ettiğimiz, tarihi zirveleri yakaladığımız bir sürecin içindeyiz. 2023 yılı istihdam ve iş gücü ve istihdam verileri mart ayında açıklanacak. Öncü göstergeler; hem genelde hem kadınlarda hem de gençlerde 2002 yılından bu yana en yüksek iş gücüne katılma oranları ve istihdam oranlarının ortaya çıkacağına işaret etmektedir. Yine aynı şekilde son 22 yılın en düşük işsizlik oranına ulaşacağımızı da öngörüyoruz. Uyguladığımız politikaların ve reformların etkisini de yakın zamanda almış olacağız” diye konuştu. Bakan Işıkhan, hayata geçirilen Yüzyılın Kadın İstihdamı İş-Pozitif programı kapsamında sunulan yeşvik ve desteklerle iki hafta gibi kısa bir sürede 15 binden fazla kadının İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirildiğini vurguladı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz: YOİKK Eylem Planı hazırlandı, ilan edeceğiz

TOBB Genel Merkezi'nde düzenlenen Türkiye Sektörel Ekonomi Şurasında, yapısal nitelikli reform önerileri ve düzenlemeleri öne çıktı. Şurada konuşan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu Eylem Planı'nı ilan etmeyi planladıklarını açıkladı.

Mehmet KAYA

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (**TOBB**) tarafından organize edilen Türkiye Sektörel Ekonomi Şurasında, yapısal nitelikli reform önerileri ve düzenlemeleri öne çıktı.

Şuranın açılışında konuşan Cumhurbaşkanı Yardımcısı **Cevdet Yılmaz**, uzun zamandır kamuoyuna açıklanmayan Yatırım Ortamı İyileştirme Koordinasyon Kurulu Eylem Planının (**YOİKK**) yenilendiğini açıkladı.

Cevdet Yılmaz, 57 başlıktan oluşan bir eylem planı hazırlandığını kaydetti. Yılmaz, bir yapısal reform paketi üzerinde de çalıştıklarını açıkladı ancak ayrıntı vermedi.

TOBB Genel Merkezinde yapılan Şurada, sektörel olarak hazırlanan sorunlar ve çözüm önerileri sunuldu. Şuraya TOBB sektör temsilcileri yanında, Sanayi ve

Teknoloji Bakanı **Mehmet Fatih Kacır**, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Vedat İşıkhan**, Strateji ve Bütçe Başkanı **İbrahim Şenel** de katıldı.

YOİKK eylem planı açıklanacak

Cevdet Yılmaz konuşmasında YOİKK eylem planının ilan edileceğini vurgulayarak, öncelikleri arasında, yatırım ortamı mevzuatında idari ve yargısal süreçlerin kolaylaştırılması ve sadeleştirilmesi; sanayi yatırımı öncelikli yatırım yeri imkanlarının geliştirilmesi; hedef odaklı seçici yatırım finansmanı sağlanması; sanayide dijital ve yeşil dönüşümün hızlandırılması, mesleki eğitim ve iş gücü piyasalarındaki ihtiyaçların giderilmesi alanlarında eylemlerin planlandığını açıkladı.

Yılmaz, konuşmasında Yatırım Taahhütlü Avans Kredisine ilişkin olarak da bütçe imkanı bulunması halinde, Merkez Bankası kaynakları dışında bu kredi programına bütçe kaynağı sağlamayı da planladıklarını kaydetti.

Ekonomi programına siyasi destek

Cevdet Yılmaz, küresel zorluklara rağmen Türkiye'nin büyümesini sürdürdüğünü hatırlatarak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın programa desteğinin altını çizdi. Yılmaz, "Siyasi istikrar ve güven ekonominin temeli. Sayın Cumhurbaşkanının güçlü biçimde desteklediği politika belgelerini açıkladık. Siyasi belirsizliğin ortadan kalktığı gibi politika belirsizliği de ortadan kalktı" diye konuştu.

Orta Vadeli Programdaki hedeflerin GSYH'ye oranla bakıldığında çok büyük yakınlıkta gerçekleştiğini belirten Cumhurbaşkanı Yardımcısı, ilk kez 1 trilyon doları aşan bir GSYH'ye ulaşıldığını, OVP hedefinin dönem sonunda kişi başına 15 bin doları geçen bir GSYH olduğunu hatırlatarak, bu seviyenin geçilmesiyle yüksek geliri ülkeler grubuna girileceğini hatırlattı. Yılmaz, küresel ekonomide para politikalarının 2024'ün ikinci yarısında değişmesinin beklendiğini, bunun sermaye akımlarında sağladığı iyileşme ve Türkiye'nin CDS primlerindeki düşüşün hem devlet hem de özel sektörün dış kaynağa erişiminin kolaylaşacağını vurguladı.

Açıklanan büyümenin deprem ve küresel zorlukların olduğu bir yılda gerçekleştiğini hatırlatan Cevdet Yılmaz, bütçe açığının GSYH'ye oranının 5,5 olduğunu, 3,6 puanlık deprem etkisi hariç açığın GSYH'nin yüzde 1,9'u düzeyine gerilediğini vurgulayarak, "Mali disiplinden taviz vermiyoruz. Deprem harcamaları yapısal bir bozulmaya neden olmuyor" dedi.

Finansmana erişim sorunları, yatırım ve ihracata destek sürecektir

Uygulanan ekonomik programın, şirketlerin finansmana erişiminde zorluklar yarattığının farkında olduklarını ancak yatırım ve ihracata yönelik selektif kredilere ciddi destek verdiklerini kaydeden Cevdet Yılmaz, belirli şartlar altında ihracatçı KOBİ'lere vergi ve finansman kolaylığının bu kapsamda olduğunu anlattı.

Enflasyonla mücadele

Kalıcı refah için enflasyonla mücadelenin kaçınılmaz olduğunu belirten Cevdet Yılmaz, "Aylık bazda düşüş trendini gördük. Ocak ayında geçici yükseliş olduğunu düşünüyoruz. Bazı fiyat ayarlamalarının etkisi oldu, önümüzdeki aylarda bunların etkisinin azaldığını göreceğiz. İkinci yarıda yıllık bazda belirgin düşüş olacak, 2025'te daha ileri seviyelerde olacak, 2026'da yeniden tek hanelere ülkemizi kavuşturmak arzusundayız. Ekonomik öngörü ve kalıcı sosyal refah açısından enflasyonu düşürmeyi son derece önemli görüyoruz" diye konuştu.

Cevdet Yılmaz'dan "yerli üretim" ve "israfın önlenmesi" çağrısı

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, konuşmasında "hassasiyetle üzerinde durduğumuz 2 konu" diyerek, yerli üretimin artırılması ve israfın önlenmesi-verimliliğin artırılması konularını öncelikli olarak ele aldıklarını kaydetti. Cevdet Yılmaz şunları kaydetti:

"Türkiye'de üretilen mallar ve hizmetler ülke ekonomisine ciddi katkı sağlarken, istihdamımızı artırıyor ve en önemlisi dışa bağımlılığı azaltıyor. Yurt içinde üretilen ürünleri tercih ettiğini belirten tüketicilerin oranı, geçtiğimiz yıl yaklaşık 7 puan artarak yüzde 69,2'ye yükseldi. Temennimiz, yurt içi üretime yönelik teveccühün daha iyi bir noktaya gelmesidir. 12. Kalkınma Planı döneminde yeşil ve dijital dönüşümü odağına alan ve yerel kaynakları azami seviyede kullanan, bir üretim yapısıyla ülkemizin en önemli üretim merkezlerinden birisi olmasını hedefliyoruz. Sanayi üretiminde risklerin farkında olmak, maliyetlerin azaltılması, iş sürekliliği ve rekabet avantajı gibi açılardan sanayinin sigortalanması konusunun her zaman gündeminizde olduğuna inanıyorum. Önümüzdeki 3 yıl içinde ihracatımızı 300 milyar dolara, turizm gelirlerimizi 70 milyar doların üstüne, ekonomik büyüklüğümüzü 1,3 trilyon dolara, fert başına milli geliri yaklaşık 15 bin dolara çıkartmayı istiyorsak tüm sektörler hep birlikte daha çok çalışacak, daha çok tasarruf edecek ve özellikle de israfı en alt seviyelere seviyeye indireceğiz. Hükümetimizin israfın önüne geçilmesi, sıfır atık politikası ve yurt içi üretimin teşvik edilmesine yönelik hamlelerine desteğinizi bekliyoruz. Yatırımcıları ve diğer aktörler için öngörülebilirliği artıracak politikalar ve yapısal reformlar ile kısa, orta ve uzun vadede sorunların üstesinden gelecek ve yine inşallah birlikte başarılarımızı kutlayacağız."

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu'ndan ekonomi için 4 başlık

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, ekonomik zorlukların farkında olduklarını, ekonomi şuralarında dile getirilen sorunlar ve çözüm önerilerinin hayata geçirilmesinden memnuniyet duyduklarını kaydetti. "Hep birlikte ekonomiyi daha sağlam temellere kavuşturacağımıza inanıyoruz" diyen Hisarcıkıoğlu, Anadolu'yu sürekli dolaştıklarını, firma ve sektörlerle görüştiklerini vurgulayarak, sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik 5 başlığın öne çıktığını kaydetti. Hisarcıkıoğlu bu sorunları ve çözüm alanlarını şöyle sıraladı:

Krediye erişim: Reel sektör firmalarımız krediye erişimde büyük zorluklar yaşıyor. Büyümenin bereketi, her kesime yansısın istiyorsak, KOBİ'lere destek vermeli, uygun finansman imkanlarına ulaşmalarını sağlamalıyız.

Vergi Sistemi Yeni Baştan Tasarlanmalı: Her geçen sene daha da karmaşık hale gelen, yatırım ve üretim yapmayı zorlaştıran vergi sistemini yeni baştan tasarlamalıyız.

Yatırım süreci ve izinler: Yatırım izin süreçleri çok karmaşık. Üstelik yatırım sürecinde başına ne gelecek, hangi mevzuat değişiklikleriyle, hangi farklı bürokratik yaklaşımlarla karşılaşacak, yatırımcılarımız bunları bilmiyor, öngöremiyor. Bu da yatırımların istediğimiz hızda artmasını engelliyor. Bu nedenle; yatırım izinleri ve devlet teşviklerinin tek noktadan takibi ve koordinasyonunu sağlanmalı.

Yatırım yeri sorunu ve yeni sanayi havzası: Yatırımların önünü açabilmek üzere, yatırım yeri sorununu çözmeliyiz. Sanayi yatırımlarının ülke yüzölçümü içindeki payı nedir diye baktığımızda, Almanya'da yüzde 4, İtalya'da yüzde 2,8, OECD ortalaması bile yüzde 2,4. Bizdeyse sadece binde 3. Sanayimiz, küresel rekabette ayakta kalabilmek için, dünyadaki rakiplerinin onda biri kadar bir alanda faaliyet gösteriyor. Sanayi arazilerinin artırılmasına ilişkin bir master plan hazırlanmalı. Ve arsa alımıyla bina inşaatına ilişkin finansman çözümleri geliştirilmeli. Böylece sanayicimiz kısıtlı sermayesini daha verimli alanlarda yatırım yaparak değerlendirmeli. Yine bu kapsamda İç Anadolu-Doğu Akdeniz kuşağında yeni bir sanayi havzası planlanmalı. Geçen sene asrın felaketi kabul edilen çok büyük bir deprem yaşadık. Yeni sanayi havzasıyla, bir taraftan Marmara'daki riski azaltabilir, aynı zamanda da yüksek teknoloji ve daha büyük katma değerli yatırımlar için Marmara'da alan açabiliriz.

Çalışma hayatında esnekleşme: OECD endeksinde, İskandinav ülkeleri dahil en katı işgücü piyasası bizde. Bundan da herkes muzdarip. İşverenlerimiz daha fazla istihdam sağlayabilecek, mevzuatımız adeta bunu caydırır bir halde. 'Yanında adam çalıştırma' diyor. Vatandaşlarımızın da daha fazla iş imkanına ulaşmalarına, daha çok kazanmalarına engel çıkarıyor. İstihdamı cezalandıran değil, ödüllendiren bir yaklaşımla çalışma hayatına bakılmalı.

Moody's, G20 ekonomik büyümesinin bu yıl yavaşlamasını bekliyor

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, geçen yıl yüzde 2,9 olan G20 ekonomik büyümesinin 2024'te yüzde 2,4'e düşmesini beklediğini bildirdi.

Moody's, Küresel Makro Görünüm 2024-25 Raporu'nun şubat ayı güncellemesini "G20 ekonomilerinin büyümesi 2024'te biraz daha düşük seviyelerde istikrar kazanacak" başlığıyla yayımladı.

Raporda, küresel ekonominin gelişmiş ve gelişmekte olan piyasalarda ekonomik faaliyetlerin istikrarlı şekilde normalleşmesiyle Kovid-19 sonrası dengeye geçiş yaptığı belirtilerek, etkili politika manevraları, iyileşen arz-talep dengeleri ve Avrupa'da kışların ılıman geçmesi gibi iyi etkenler nedeniyle birçok gelişmiş ekonomi için yumuşak bir inişin mümkün görüldüğü ifade edildi.

Sağlam ABD ekonomisine ek olarak, birçok gelişmekte olan ülkede salgın sonrası sürdürülebilir ve beklenenden daha güçlü toparlanmaların, yapıcı büyüme tablosu oluşturduğuna işaret edilen raporda, ABD Merkez Bankası (Fed) ve Avrupa Merkez Bankasının (ECB) muhtemelen ikinci çeyrekte faiz indirimine başlayacağı kaydedildi.

Raporda, jeopolitik riskler ve enflasyonun, ekonomik görünüme yönelik potansiyel tehdit olmaya devam ettiği vurgulanarak, küresel üretim ve ticari ortamın jeopolitik değişimlerle uyum içinde gelişeceği aktarıldı.

G20 küresel büyümesinin 2022 ve 2023 seviyelerine göre düşmesinin muhtemel olduğu ifade edilen raporda, geçen yıl yüzde 2,9 olan G20 ekonomik büyümesinin 2024'te yüzde 2,4 ve 2025'te yüzde 2,6 olacağı öngörüldüğü bildirildi.

Raporda, gelişmiş G20 ekonomilerinin bu yıl yüzde 1,5, gelecek yıl yüzde 1,6, gelişmekte olan ekonomilerin de sırasıyla yüzde 3,8 ve 3,9 büyümesinin beklendiği, bu yıl daralması muhtemel tek G20 ekonomisinin ise Arjantin olduğu kaydedildi.

Büyük merkez bankaları faizleri düşürme yolunda

Fed, ECB ve Japonya Merkez Bankasının (BoJ) faiz oranlarını düşürme ve normalleştirme yolunda ilerlediğine değinilen raporda, enflasyonun aşağı yönlü çizgide kalması koşuluyla, büyük merkez bankalarının zamanı gelince para politikasını normalleştirmeye başlayacağı vurgulandı.

Raporda, Moody's'in Fed'in 2024'te faiz oranını 100 baz puan düşürerek yüzde 4,25-4,50 aralığına çekeceği ve 2025'te daha da indirim gideceği yönündeki beklentisini koruduğu ve ECB'nin ikinci çeyrekte politika normalleşmesine başlamasının beklendiği ifade edildi.

Makroekonomik risklerin geçen yıla göre azaldığına dikkat çekilen raporda, jeopolitik risklerin ise ön plana çıktığı belirtildi.

Raporda, temel makroekonomik ve finansal riskler arasında enflasyon, faiz oranlarının nihai düzeyine ilişkin belirsizlik ve finans sektöründeki kırılganlıkların yer aldığı, jeopolitik gelişmelerin emtia piyasaları ve küresel ticaret üzerinde risk oluşturmaya devam ettiği aktarıldı.

Devam eden Rusya-Ukrayna savaşı, Orta Doğu'daki çatışmalar ve Asya genelindeki gerginliklerin bölgesel ve küresel büyümeye ciddi belirsizlikler kattığı vurgulanan raporda, yurt içi ekonomi ve ticaret politikaları ile teknoloji transferlerinin de dış politika tarafından şekilleneceği anlatıldı.

Türkiye'nin bu yıl yüzde 2,5 büyüyeceği tahmin ediliyor

Moody's bu yıla dair büyüme tahminlerinde ABD, Hindistan ve Rusya ekonomisi ile G20 geneli için yukarı yönlü revizyona giderken, Avro Bölgesi, Almanya, Suudi Arabistan ve Arjantin için beklentilerini aşağı çekti.

Kredi derecelendirme kuruluşunun raporunda, Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 2,5, gelecek yıl yüzde 3 büyümesinin beklendiği kaydedildi.

Merkez Bankası toplam rezervleri 6 haftadır eriyor

TCMB rezervlerindeki düşüş sürüyor. 23 Şubat'la biten haftada net rezervler 6 milyar dolardan fazla düşüşle 22,5 milyar dolara geriledi.

İSTANBUL / EKONOMİ

Merkez Bankası'nın (TCMB) toplam rezervleri, 23 Şubat haftasında bir önceki haftaya göre 2 milyar 458 milyon dolar azalışla 131 milyar 750 milyon dolara geriledi. Böylece toplam rezervlerde erime 6'ncı haftaya taşındı. TCMB'nin haftalık para ve banka istatistiklerine göre, 23 Şubat itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri 3 milyar 613 milyon dolar azalışla 82 milyar 479 milyon dolara indi. Brüt döviz rezervleri, 16 Şubat'ta 86 milyar 92 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Bu dönemde altın rezervleri 1 milyar 155 milyon dolar artışla 48 milyar 116 milyon dolardan 49 milyar 271 milyon dolara yükseldi. Merkez Bankasının toplam rezervleri, 23 Şubat haftasında bir önceki haftaya kıyasla 2 milyar 458 milyon dolar düşüşle 134 milyar 208 milyon dolardan 131 milyar 750 milyon dolara geriledi. Merkez Bankası net uluslararası rezervleri ise aynı haftada 6 milyar dolara yakın gerilemeyle 28.6 milyar dolardan 22.45 milyar dolara indi.

Yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı 1.14 milyar dolar arttı

Merkez Bankası haftalık para ve banka istatistiklerine göre yurtiçi yerleşikler geçen hafta döviz mevduatını parite etkisinden arındırılmış olarak 1 milyar 141 milyon dolar arttırdı. Gerçek kişilerin döviz mevduatında parite etkisinden arındırılmış artış 257

milyon dolar, tüzel kişilerin döviz mevduatı ise parite etkisinden arındırılmış olarak 884 milyon dolar artış gösterdi. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) haftalık verilerine göre kur korumalı mevduat hesapları 23 Şubat haftasında 19.3 milyar lira gerileyerek 2.32 trilyon liraya indi. Merkez Bankası haftalık menkul kıymet istatistiklerine göre geçen hafta yabancı yatırımcılar nette 98 milyon dolarlık hisse senedi satışı yaptı. Bir önceki haftada da yabancı hissede net satıcı konumundaydı. Yabancı devlet iç borçlanma senetlerinde ise geçen hafta 28.6 milyon dolar net alım yaptı.

Ocakta bankaların karı yüzde 18,6 azaldı

BDDK aylık bankacılık sektörü verilerine göre ise sektörde, net faiz gelirlerinin kâra katkısı azaldı ve sektörün ocak ayı net kârı geçen yıl aynı döneme göre yüzde 18,6 düşüşle yaklaşık 32 milyar TL oldu. Verilere göre, sektörün kredileri geçen sene sonuna göre yüzde 2,2 artışla 11.94 trilyon lira olurken, takipteki kredi rasyosu ise yüzde 1.60 olarak gerçekleşti. Bankacılık sektörünün ocak sonunda mevduatları ise 14.95 trilyon TL oldu. Sektörün net faiz gelirleri ocakta geçen yıl aynı döneme göre yüzde 3,3 artışla 53.94 milyar TL'ye çıktı ancak önceki aylara göre net faiz gelirindeki artış oldukça ivme kaybetti. Bankacılık sektörünün aktifleri ocak sonu itibarıyla 23.89 trilyon TL olurken, sektörün sermaye yeterlilik oranı da yüzde 16,89 olarak gerçekleşti.

DİSK-AR'dan çarpıcı rapor: Hissedilen enflasyon yüzde yüzü geçti!

DİSK-AR araştırması enflasyonun vatandaşlar tarafından TÜİK'in açıkladığı verilerin aksine ne kadar ağır şekilde hissedildiğini ortaya koydu. DİSK-AR açıklamasında hissedilen enflasyon rakamlarının ileriki süreçte daha da artacağına altını çizdi.

Market, kira, faturalar ve giyim sektörüne art arda gelen fiyat artışları vatandaş kara kara düşünüyor. Hızla artan fiyatların karşısında asgari ücret ile geçinmeye çalışan vatandaş kredi kartına yöneldi. İhtiyaçlarını karşılamak için bankalardan faizle borç alan halk borç bataklığına saplandı.

DİSK Araştırma Merkezi (DİSK-AR), 2023 yılı için resmi enflasyonun iki katına yakın bir hissedilen (algılanan) enflasyon oranı açıkladı. Buna göre, 2023 yılında hissedilen enflasyon %106,9 olurken, resmi enflasyon %64,8 olarak gerçekleşti.

HİSSEDİLEN VE RESMİ ENFLASYON ARASINDAKİ FARK BÜYÜYOR

DİSK-AR'ın araştırması, resmi enflasyon ile hissedilen enflasyon arasındaki farkın 2023 yılında 42,1 puana ulaştığını gösteriyor. Bu fark, 2022 yılında 26,5 puan ve 2021 yılında 22 puandı. Bu durum, enflasyon algısının resmi verilerden ne kadar uzaklaştığını ve halkın alım gücünün ne kadar eridiğini gözler önüne seriyor.

EN YÜKSEK FARK 2023'TE

2021, 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan araştırmada, hissedilen enflasyon ile resmi enflasyon arasındaki farkın en yüksek olduğu yıl 2023 olarak dikkat çekti.

DİSK-AR açıklamasında şunları söyledi:

"Hissedilen (algılanan) enflasyon ile resmi (açıklanan) enflasyon arasındaki farkın çeşitli sebepleri var.

Öznel bir veri olmasına rağmen hissedilen (algılanan) enflasyon verisi enflasyonun düzeyi ve etkisi konusunda önemli bir gösterge ve ipucu niteliğinde. Açıklanan (resmi) enflasyon ile hissedilen (algılanan) enflasyon arasında büyük farklar olması enflasyon ölçümünde ciddi sorunlar olduğunun göstergesi.

Enflasyonun çok daha düşük olduğu ülkelerin istatistik kurumları hissedilen (algılanan) ve beklenen enflasyona ilişkin verileri kamuoyu ile paylaşırken enflasyonun en yüksek seyrettiği ülkelerden biri olan Türkiye'de TÜİK bu verilere sahip olduğu halde kamuoyuna açıklamıyor. 2023 sonu itibarıyla AB ülkelerinde algılanan enflasyon yüzde 9,5, açıklanan enflasyon yüzde 2,4'tür. Aradaki fark 7,1 puandır. TÜİK'e göre ise Türkiye'de 2023 Aralık'ta hissedilen enflasyon yüzde 100,5 iken açıklanan enflasyon yüzde 64,8'dir.

"HİSSEDİLEN ENFLASYON DAHA DA ARTACAK"

Hissedilen (algılanan) enflasyon ile resmi (açıklanan) enflasyon farkı TÜİK'in TÜFE verileri ile ilgili güvenilirlik tartışmalarını daha da artıracaktır. TÜİK enflasyon ölçümü konusundaki verileri şeffaf biçimde kamuoyu ile paylaşmalıdır."

Uzmanlar büyüme verisini değerlendirdi

Uzmanlar, göstergelerin, büyümenin yılın ilk çeyreğinde de toparlanmaya işaret ettiğini ve enflasyonla mücadele kapsamında büyüme verilerinin kompozisyonunda bir parça iyileşme görüldüğünü belirterek, ihracatçıların yeni pazarlara yönelmesi ve yabancı yatırımların artması durumunda Orta Vadeli Program'la (OVP) uyumlu sürecin yakalanabileceğini ifade etti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2023'e ilişkin üretim yöntemiyle hesaplanan **Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH)** sonuçlarını açıkladı. Buna göre, Türkiye ekonomisi **geçen yıl yüzde 4,5, 2023'ün son çeyreğinde de yüzde 4 büyüme** kaydetti.

AA Finans analisti ve ekonomist **Haluk Bürümcekçi**, büyüme trendinin gücüne ilişkin göstergelerin güçlenmeye işaret ettiğini söyledi.

Üretim yöntemiyle hesaplanan GSYH'yi son çeyrekte inşaat ve finans sektörünün yukarı çektiğini ifade eden Bürümcekçi, "Harcamalar yöntemiyle hesaplanan GSYH verilerine göre, son çeyrekte özel ve kamu tüketimi ile yatırım harcamaları büyümeyi yukarı çekerken, net dış talep ve stok azalışı ise olumsuz etkiledi" dedi.

"Makine-teçhizat yatırımları son 17 çeyrektir üst üste yükseliş göstermiş durumda"

Gayrisafi sabit sermaye oluşumu ayrıntılarına bakıldığında yatırımların makine-teçhizat ayağında yükselmeye devam ettiğinin, inşaat yatırımlarının da toparlanmayı sürdürdüğünün görüldüğünü aktaran Bürümcekçi, "Bilindiği gibi, yeni GSYH serisinde yatırımların özel ve kamu ayrımı açıklanmıyor. Buna karşılık inşaat ve makine-teçhizat ayrımı açıklanıyor. Söz konusu çeyrekte inşaat yatırımlarında yüzde 7,5 artış ile toparlanma eğilimi devam ederken, makine-teçhizat yatırımları da yüzde 14 ile belirgin artış kaydetmiş durumda. Özel yatırımların göstergesi olan makine-teçhizat yatırımları böylece son 17 çeyrektir üst üste yükseliş göstermiş durumda." değerlendirmesinde bulundu.

Bürümcekçi, büyümede ileriki dönem görünümü ele alındığında öncü sinyallerin milli gelir büyümesinin ilk çeyrekte toparlanma gösterdiğine işaret ettiğini söyledi.

Küresel aktivitenin yeni yılla birlikte toparlanma eğilimine girmesinin geçen yıl büyümeyi aşağı çeken dış talepte güçlenmeye işaret ettiğini vurgulayan Bürümcekçi, şunları kaydetti:

"Yurt içinde finansal koşulların belirgin sıkılaşmasına karşılık, ilk çeyrekte gerçekleşecek yerel seçimler öncesinde enflasyonist beklentilerin talebi öne çekerek görece canlı tutması nedeni ile büyüme eğiliminin ilk çeyrekte gücünü koruduğunu ve çeyreklik büyümenin devam edeceğini tahmin ediyoruz. Dolayısı ile seçim sonrası uygulanacak politikalara yönelik belirsizliğe rağmen para politikası ve makro ihtiyati politikalarda sıkılaşmanın büyümeyi tekrar yavaşlama eğilimine geçirmesini ancak maliye politikasında olası genişlemeci etkileri de dikkate alarak milli gelir büyümesini yüzde 3,5 ile OVP tahmini olan yüzde 4'ün sınırlı boyutta altına yavaşlatmasını daha olası görüyoruz."

"Ülke ekonomisi, finans ve sigortacılık alanında güçlü performans sergiledi"

A1 Capital Genel Müdür Yardımcısı **Mehmet Baki Atılal** da ülke ekonomisinin finans ve sigortacılık alanında güçlü performans sergilediğini ifade ederek, inşaatta toparlanmanın yanında sanayide ve tarımda kısmen zayıflama görüldüğünü dile getirdi.

Atılal, sanayi yatırımlarının yanı sıra ihracatın da artırılması gerektiğini belirterek, büyümenin enflasyon etkisinden uzaklaştırılması gerektiğini ve enflasyondaki kazanımların etkisinin de gecikmemesinin önemli olduğunu aktardı.

Dördüncü çeyrekteki büyümenin yüzde 4 seviyesinde gerçekleştiğini hatırlatan Atılal, "Dördüncü çeyrekte büyümeye büyük ölçüde iç talepten pozitif katkı gelirken, net dış talepten ise negatif katkı geldiğini görüyoruz. Yatırımlarda ise bir önceki çeyrekteki yüzde 4,9 büyüme ardından geçen yılın son çeyreğinde yüzde 0,8 minimal artış ve tarımda yüzde 0,2 küçülme görmekteyiz." dedi

Atılal, enflasyonla mücadele kapsamında büyüme verilerinin kompozisyonunda bir parça iyileşme görüldüğüne dikkati çekerek, şöyle devam etti:

"İlk verilere göre 2024'ün ilk çeyreğinde tüketim tarafından yeterli daralma görülmemesi büyümeye olumlu katkı yapacak gibi. Bu da söz konusu dönemde ücret zamlarının da etkisiyle güçlü bir büyüme elde etmemizi sağlayacaktır. Bu da enflasyondaki kazanımların etkisinin kısmen gecikmesine neden oluyor. Ancak normalleşme adımlarının etkisinin 6 aylık sürede görülmesi, yılın ikinci çeyreğinde bu etkinin daha fazla hissedilmesine imkan sağlayacaktır."

Pariterium Danışmanlık Kurucusu Dr. **İsmet Demirkol** da büyümenin üçüncü çeyreğe ve yıllık bazda 2022'ye göre yavaşlamasının sebebinin Euro Bölgesi'nin resesyona girmesi olduğunu belirtti.

Türkiye'deki ihracatın ağırlıklı olarak Euro Bölgesi'ne yapıldığını vurgulayan Demirkol, Euro Bölgesi'nde geçen yıl resesyonun söz konusu olması nedeniyle Türkiye'nin büyümesinin aşağı yönlü etkilediğini ifade etti.

Büyümede tüketim tarafının en büyük itici güç olduğunu söyleyen Demirkol, turizm gelirlerinin de büyümeye olumlu katkı sağladığını kaydetti.

Demirkol, "2024 senesinde dünyada resesyonun biraz daha arttığı bir süreçte Türkiye de özellikle ihracatta yeni pazarlara yönelmesi, kilogram başına ihracatını artırması, doğrudan yabancı yatırımları daha fazla çekmesi durumunda OVP'de uyumlu süreci yakalayabilir." değerlendirmesinde bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Ekonomimiz 14 çeyrektir büyüyor

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Türkiye ekonomisi geçen yıl depreme ve diğer olumsuzluklara rağmen yüzde 4,5 büyüyerek çok önemli bir başarıya imza attı" dedi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Hani ekonomi kötüydü, ekonomi kötüye gidiyordu? Ekonomimiz üst üste 14 çeyrektir büyüme başarısı gösterdi" ifadesini kullandı.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, partisinin Aydın mitinginde halka hitap etti.

Erdoğan, konuşmasında şunları kaydetti;

- Biz bu ülkede 21 yıldır sadece eser ve hizmet siyaseti yaptık. Türkiye'nin asırlık ihmallerin ürünü tüm alt yapı eksiklerini gidermek, milletimizi hayalleriyle buluşturmak bize nasip oldu. Sadece somut projelerle kalmadık, hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi konusunda da devrim mahiyetinde düzenlemeleri hayata geçirdik.

- Her alanda sorunları çözerken asla kimsenin inancına, meşrebine, hayat tarzına, kökenine, şehrine bakmadık. Siz birilerinin yaptıkları eski Türkiye güzellemelerine sakın kulak asmayın. Milletçe cumhuriyet tarihinin en müreffeh ve demokratik dönemini son 21 yılda yaşadık.

- Ülkemizin en iddialı kalkınma programı olan 2023 hedeflerini biz hayata geçirdik. Ülkemizin güven ve istikrar iklimine, demokrasisine, bağımsızlığına kasteden saldırılara ilave olarak küresel ve bölgesel krizlerin yansımalarından kaynaklanan o

sıkıntılar bu hakikatin üzerini örtemez. Nitekim biz ülkemiz ve milletimiz için en iyisini hedefleyerek yolumuza devam ediyoruz.

"Gayrisafi yurt içi hasılamız ilk kez 1 trilyon dolar sınırının üzerine çıktı"

- Türkiye Yüzyılı vizyonu ile cumhuriyetimizin ikinci asrına güçlü bir giriş yapmanın çabası içindeyiz. İşte sizlerde gördüğümüz bugünaçıklanan 2023 yılı büyüme rakamları hamdolsun oldukça iyi geldi.

- Türkiye ekonomisi geçen yıl depreme ve diğer olumsuzluklara rağmen yüzde 4,5 büyüyerek çok önemli bir başarıya imza attı. Hani ekonomi kötüydü, ekonomi kötüye gidiyordu? Böylece ekonomimiz üst üste 14 çeyrektir büyüme başarısı gösterdi.

- Bu oranla Avrupa Birliği ülkeleri arasında en çok büyüyen ülke olduk. Gayrisafi yurt içi hasılamız 1 trilyon 119 milyar dolarla ilk kez 1 trilyon dolar sınırın üzerine çıktı. Muhalefet hani yandık, bittik, öldük diyordunuz, ne oldu? Aydın 31 Mart akşamında bu muhalefete dersini verecek ben size inanıyorum.

Büyümede tarımın hal-i pürmelali...

Alaattin AKTAŞ

01 Mart 2024 Cuma

Büyümede 2023 yılının verileri açıklandı ve tahmin edildiği gibi bir performans sergilendiği görüldü.

Türkiye ekonomisi geçen yılın son çeyreğinde yüzde 4, yılın tümünde ise yüzde 4.5 büyüdü.

GSYH'ye üretim cephesinden bakıldığında dikkati çeken birkaç yön var. Üstelik yalnızca 2023'e değil, son yirmi yıla, genel eğilimin seyrine bakınca çarpıcı gelişmeler olduğu dikkati çekiyor.

TÜİK'in 2009 yılını baz alarak oluşturduğu iktisadi faaliyet kollarına göre sabit fiyatlarla hacim endeksinin ortaya koyduğu en çarpıcı gelişme, tarım sektörünün yıldan yıla eriyor olması...

Tarım sektörü yirmi yıl önce sektörler toplamı itibarıyla GSYH içinde yüzde 9.5 paya sahipken, bu oran geçen yıl ilk kez yüzde 6'nın altına indi. Tarımın geçen yılki payı yüzde 5.9 oldu. Zaten tarım sektörü geçen yıl büyüme şöyle dursun yüzde 0.2 oranında küçüldü.

Diğer sektörlerle arkadan bakıyor!

2004-2023 verileri, tam yirmi yıl olmuş ve tarımdaki toplam büyüme diğer sektörlerin çok gerisinde kalmış.

Yirmi yılda tarımdaki reel büyüme yüzde 60 düzeyinde. Oysa bu yirmi yılda inşaatta yüzde 145, sanayide yüzde 169, hizmetlerde yüzde 181, diğer sektörlerde ise (toplam olarak) yüzde 161 büyüme kaydedilmiş. Tarım, bu sektörlerdeki büyüme adeta boynu bükük seyretmiş!

Tarımı böylesine ihmal edelim; sonra da gıda maddelerinin fiyatı niye bu kadar artıyor, niye yıllar yılı kendimiz üretiyorken bazı ürünleri ithal eder duruma geldik diye sorup duralım. Zaten ilkokul yıllarında öğrendiğimiz "**Dünyada tarımda kendi kendine yeten yedi ülkeden biri olma**" özelliğimizi çoktan yitirdiğimizi biliyoruz da bu gerçeğin böylesine somut verilerle ortaya konulması daha bir çarpıcı oluyor.

Hizmetlerde hızlı büyüme

Biraz önce de belirttim; hizmetler sektörü bu yirmi yıllık dönemde sabit fiyatlarla yüzde 181'lik büyüme kaydetti. Hizmetler sektörünün payı da sektörler toplamında (toplam GSYH değil) şimdiye kadarki en yüksek düzeye çıktı. Hizmetlerin payı geçen yıl yüzde 29.1'i buldu.

Sanayide imalatın payı artıyor

Sanayi sektörünün payında bu yirmi yıllık dönemde önemli bir değişiklik olmadı. Sanayinin payı, iki yıl öncesine göre ise geriledi. Sektörler toplamında sanayinin 2021 yılında yüzde 23.3 olan payı geçen yıl yüzde 21.7'ye indi.

Zaten sanayinin geçen yılki payı, 2010 yılından bu yana olan dönemin en düşük düzeyine inmiş durumda.

Sanayi sektörü kapsamındaki ağırlığın ise imalat sanayine kaydığı dikkat çekiyor. İmalat sanayinin toplam sanayi içindeki ağırlığı geçen yıl yüzde 86'yı buldu. Bu, şimdiye kadar kaydedilmiş en yüksek oran. İmalat sanayinin sanayi içindeki payı yirmi yıl önce 80 düzeyinde bulunuyordu.

Kişi başına gelirden rekor

TÜİK verilerine göre kişi başına gelir 13 bin 110 dolarla geçen yıl şimdiye kadarki en yüksek düzeyde gerçekleşti. Daha önce en yüksek düzey 12 bin 582 dolarla 2013 yılında görülmüştü.

Kişi başına gelir 2022 yılında da 10 bin 659 dolardı. 2022'den 2023'e kişi başına gelirden yüzde 23 artış oldu.

Kişi başına gelirden döviz bazında böylesine hızlı artış göstermesini sağlayan en önemli etken hiç kuşku yok ki geçen yılki kur artışının enflasyonun çok altında kalması. TÜİK'in GSYH hesaplamasında kullandığı ortalama ithalat kuruna göre geçen yılın ortalama dolar kuru 23.49 lira oldu. Merkez Bankası'nın hesapladığı kur ise 23.74 lira olduğu belirtelim. Bu fark normal, çünkü TÜİK GSYH hesaplamasında ortalama ithalat kurunu kullanıyor ve zaten dünkü basın açıklamasında bu şekilde bulunan dolar kurunun Merkez Bankası'nın aritmetik ortalama ile bulunun kurundan farklı olabileceğine işaret edildi.

GSYH hesaplamasında kullanılan ve geçen yıl 23.49 olan dolar kuru, 2022'nin yine aynı şekilde hesaplanan 16.57'lik dolar kuruna göre yüzde 41.7'lik bir artış anlamına geliyor.

Ancak dolar kuru artışı yüzde 41.7'de kalırken, cari fiyatlarla kişi başına GSYH tam yüzde 74.3 arttı. Bu iki artış oranının farkı da zaten kişi başına gelirden yüzde 23'lük artışa denk geliyor.

Yarisini astik!

2023'teki 13 bin 110 dolarlık kişi başına gelir, Cumhuriyetin 100'üncü yılı için vaat edilen 25 bin dolarlık gelir hedefinin hiç olmazsa yarisına ulaşıldığını, hatta bu düzeyin bir miktar da olsa aşıldığını gösteriyor.

Gerçi bu gelir dağılımı bozukluğu giderilemediği, giderilmesi yönünde hiçbir çabanın olmadığı dikkate alınırđa, Türkiye birkaç yıl içinde çok yüksek GSYH'ye ve dolayısıyla kişi başına gelire ulaşsa bile bunun vatandaş gözünde pek bir anlamı da olmayacak.

GSYH, istisadi faaliyet kollarına göre sabit fiyatlarla hacim endeksi

(Milyar TL)						Sektörler toplamı
	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Diğer	
2004	72,6	158,6	44,2	203,9	284,2	763,6
2005	78,4	173,8	50,6	223,7	303,3	829,7
2006	79,6	189,6	63,5	236,8	317,5	887,0
2007	74,6	201,8	70,2	250,2	333,6	930,5
2008	78,0	203,2	67,0	247,1	344,3	939,6
2009	81,2	185,5	56,3	222,2	353,1	898,3
2010	87,5	203,7	65,7	240,0	365,4	962,3
2011	90,5	239,4	82,1	270,2	389,3	1071,5
2012	92,5	247,7	88,8	291,1	407,4	1127,4
2013	94,6	271,1	101,5	309,3	440,6	1217,1
2014	95,2	285,1	106,4	329,2	466,2	1282,1
2015	104,0	299,6	111,6	350,8	488,3	1354,2
2016	101,3	312,7	117,3	353,5	513,5	1398,4
2017	106,3	341,8	128,3	392,5	540,6	1509,5
2018	108,7	347,2	125,9	413,5	565,0	1560,3
2019	112,0	344,5	115,1	418,2	584,4	1574,2
2020	118,5	354,7	108,7	394,8	611,9	1588,6
2021	114,9	416,2	108,0	478,1	672,7	1789,9
2022	116,3	423,2	100,4	538,8	721,6	1900,2
2023	116,1	426,5	108,2	573,2	742,5	1966,5
Pay (Yüzde)						
2004	9,5	20,8	5,8	26,7	37,2	100,0
2005	9,4	21,0	6,1	27,0	36,5	100,0
2006	9,0	21,4	7,2	26,7	35,8	100,0
2007	8,0	21,7	7,5	26,9	35,9	100,0
2008	8,3	21,6	7,1	26,3	36,6	100,0
2009	9,0	20,6	6,3	24,7	39,3	100,0
2010	9,1	21,2	6,8	24,9	38,0	100,0
2011	8,4	22,3	7,7	25,2	36,3	100,0
2012	8,2	22,0	7,9	25,8	36,1	100,0
2013	7,8	22,3	8,3	25,4	36,2	100,0
2014	7,4	22,2	8,3	25,7	36,4	100,0
2015	7,7	22,1	8,2	25,9	36,1	100,0
2016	7,2	22,4	8,4	25,3	36,7	100,0
2017	7,0	22,6	8,5	26,0	35,8	100,0
2018	7,0	22,3	8,1	26,5	36,2	100,0
2019	7,1	21,9	7,3	26,6	37,1	100,0
2020	7,5	22,3	6,8	24,9	38,5	100,0
2021	6,4	23,3	6,0	26,7	37,6	100,0
2022	6,1	22,3	5,3	28,4	38,0	100,0
2023	5,9	21,7	5,5	29,1	37,8	100,0

GSYH ilk kez 1 trilyon \$'ı aştı kişi başına milli gelir 13,1 bin \$

Naki BAKIR

01 Mart 2024 Cuma

GSYH, 2023 son çeyrekte yüzde 4 büyüdü; yılın tümünde büyüme yüzde 4,5 ile OVP gerçekleşme tahminin 0,1 puan üzerinde çıktı. Dolar bazında milli gelir Türkiye tarihinde ilk kez 1 trilyonu aşarak 1 trilyon 118,6 milyar dolar oldu. Kişi başına GSYH de tarihi en yüksek düzeyi gördü.

Türkiye ekonomisi 2023 yılının son çeyreğinde önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 4'lük büyüme ile yılın tümünde yüzde 4,5 oranında bir büyüme kaydetti.

Yıllara göre kişi GSYH ve kişi başına GSYH			
	Cari fiyatlarla GSYH		KBMG \$
	Milyar TL	Milyar \$	
2003	472,2	316,6	4.739
2004	582,9	407,0	6.021
2005	680,3	504,8	7.376
2006	795,8	552,4	7.971
2007	887,7	683,0	9.735
2008	1.002,8	782,9	11.018
2009	1.006,4	651,5	9.044
2010	1.167,7	777,5	10.629
2011	1.404,9	837,9	11.289
2012	1.581,5	882,3	11.675
2013	1.823,4	959,0	12.582
2014	2.054,9	939,2	12.178
2015	2.350,9	864,3	11.085
2016	2.626,6	869,4	10.964
2017	3.133,7	859,1	10.696
2018	3.758,8	780,9	9.793
2019	4.311,7	760,3	9.195
2020	5.048,2	720,2	8.600
2021	7.256,1	807,9	9.592
2022	15.011,8	905,8	10.659
2023	26.276,3	1.118,6	13.110

Milli gelir dolar bazında ilk kez 1 trilyonu aşarken, yıllık büyüme oranı ve ilk kez 13 bin doları aşan kişi başına milli gelir, Orta Vadeli Program (OVP) gerçekleşme tahminlerinin üzerinde gerçekleşti. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2023 yılı 4'üncü çeyreğine ait gayri safi yurt içi hasıla (GSYH) gerçekleştirmelerini açıkladı.

Zincirlenmiş hacim endeksine göre GSYH'de 2023'ün son çeyreğinde kaydedilen yüzde 4'lük büyüme ile art arda kesintisiz büyüme süreci 14 çeyreğe ulaştı. Geçen yılın ilk çeyreğinde yüzde 4, ikinci çeyrekte ise yüzde 3,9 oranında büyüme kaydedilmişti. 2023'ün üçüncü çeyreğine ilişkin daha önce yüzde 5,9 olarak açıklanan büyüme oranı ise yüzde 6,1'e revize edildi.

Buna göre dört dönem toplamında yıllık GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, önceki yılın tamamındakine göre yüzde 4,5 arttı. Yıllık büyüme önceki iki yıldakine göre daha düşük kaldı. Zincirlenmiş hacim endeksine göre GSYH büyüme oranı 2021'de yüzde 11,4, 2022 yılında yüzde 5,5 olmuştu.

OVP tahminlerinin üzerinde

GSYH'de yıllık büyüme oranı OVP'de 2023 için öngörülen yüzde 4,4'lük gerçekleşme tahmininin ise 0,1 puan üzerinde gerçekleşti. 2023'nin tümünde üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2022'ye göre yüzde 75 artarak 26 trilyon 276 milyar 307 milyon TL oldu.

Milli gelirin ABD doları cinsinden tutarının da yüzde 23,5 artışla 1 trilyon 118 milyon 593 bin dolar olduğu hesaplandı. Böylece Türkiye tarihinde milli gelir ilk kez 1 trilyon doları aşarken, dolar bazında GSYH, OVP'de öngörülen 1 trilyon 67 milyar liralık gerçekleşme tahmininin de üzerinde çıktı.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksine göre 2023'ün dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre büyüme oranı ise yüzde 1 oldu. GSYH, üçüncü çeyrekte ikinci çeyreğe göre yüzde 0,3'lük bir artış kaydetmişti. Üretim yöntemiyle GSYH 2023 yılının son çeyreğinde cari fiyatlarla önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 75,9 artarak 8 trilyon 431 milyar 375 milyon TL oldu. GSYH'nin ABD doları bazında dördüncü çeyrek değeri ise cari fiyatlarla 304 milyar 402 milyon dolar oldu.

Kişi başına milli gelir 13 bin 110 dolar

Gayri Safi Yurt içi Hasıla (GSYH) sonuçları					
	Çeyrek	Cari fiyatlarla Milyon TL	Cari fiyatlarla Milyon \$	Zincirlenmiş Hacim Endeksi	Değişim Oranı (%)
2022	I	2.519.789	181.490	186,9	7,8
	II	3.424.670	219.665	201,6	7,6
	III	4.273.138	242.416	223,6	4,1
	IV	4.794.179	262.243	231,2	3,3
	Yıllık	15.011.776	905.814	210,9	5,5
2023	I	4.642.146	246.013	194,3	4,0
	II	5.506.173	271.669	209,5	3,9
	III	7.696.613	296.508	237,4	6,1
	IV	8.431.375	304.402	240,4	4,0
	Yıllık	26.276.307	1.118.593	220,4	4,5

2023 yılında kişi başına GSYH cari fiyatlarla 307 bin 952 TL, ABD doları cinsinden de 13 bin 110 dolar olarak hesaplandı. Böylece kişi başına milli gelir, nüfus artış hızının tarihi dip noktaya indiği 2023'te Türkiye tarihindeki en yüksek düzeyine çıkmış oldu. Kişi başına gelirden bundan önceki en yüksek düzey 12 bin 582 dolarla 2013 yılında yakalanmıştı.

İzleyen dönemde düşüşe geçen kişi başına milli gelir 2018'de 10 bin doların altına inmiş ve dört yıl boyunca bu bandda seyretmiş, 2022'de ise 10 bin 659 dolara yükselmişti. 2024-2026 OVP'de 2023 yılına ait kişi başına milli gelir gerçekleşme tahmini 12 bin 415 dolar olarak öngörülüyordu. 2023 yılında OVP tahmininin 695 dolar üzerinde gerçekleşen kişi başına milli gelir 2022 yılındaki düzeyine göre de yüzde 23 oranında 2 bin 451 dolar arttı.

En hızlı büyüyen finans, tarımda küçülme

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; zincirlenmiş hacim endeksi olarak 2023 yılında önceki yıla göre en yüksek oranda büyümenin finans sektöründe olduğu görüldü. Finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değeri 2022'ye göre yüzde 9 büyürken, bu sektörü yüzde 7,8 büyüme ile inşaat, yüzde 6,4'le hizmetler, yüzde 4,6 ile diğer hizmet faaliyetleri izledi.

Yıllık büyüme oranı kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde yüzde 3,8, gayrimenkul faaliyetlerinde yüzde 2,7, bilgi ve iletişim faaliyetlerinde yüzde 1,3, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetlerinde yüzde 1,2 olurken, en stratejik sektör olan sanayide yüzde 0,8'de kaldı. Tarım sektörü ise 2023 yılında yüzde 0,2 küçüldü.

Emeğin payı ikinci yarıda küçüldü

2023'ün son çeyreğinde milli gelirden alınan payda emek-sermaye makası emek aleyhine daha da açıldı. İşgücü ödemelerinin cari fiyatlarla gayrisafi katma değer içinde 2022'nin son çeyreğinde yüzde 24,7 olan payı özellikle EYT'lilere yapılan ödemelerin yol açtığı arizi artışla 2023'ün 2'nci çeyreğinde yüzde 34,3'e yükselmişti.

Emeğin payı, 3'üncü çeyrekte ise yeniden düşerek yüzde 32,2'ye gerilemişti. Emek kesiminin milli gelirden aldığı pay 2023'ün son çeyreğinde de düşmeye devam ederek yüzde 29,7'ye kadar indi. Son yedi yılda emeğin payının önemli ölçüde gerilediği dikkati çekti. Söz konusu pay, 2016 yılının ilk çeyreğinde yüzde 40,5 düzeyinde bulunuyordu.

Net işletme artığı/karma gelirin, başka deyişle sermayenin geçen yıl son çeyrekte yüzde 56,2 olan, 2023'ün 2'nci çeyreğinde yüzde 43,8'e indikten sonra 3'üncü çeyrekte yüzde 47,3'e yükselen payı ise artmaya devam ederek son çeyrekte yüzde 50,5'e ulaştı. 2023'ün tümünde ise işgücü ödemelerinin cari fiyatlarla Gayrisafi Katma Değer içerisindeki payı yüzde 32,8 oldu.

Bu oran önceki yıl yüzde 26,3 düzeyindeydi. Net işletme artığı/karma gelirin payı ise yıllık bazda yüzde 53,7'den yüzde 46,3'e geriledi. İşgücü ödemeleri 2023 yılında 2022'ye göre yüzde 116 artarken, sermayenin milli gelirden aldığı payı gösteren net işletme artığı/karma gelirdeki artış yüzde 49,2 oldu.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu

"Küresel ekonomilerdeki durgunluğa ve asrın deprem felaketine rağmen, Türkiye ekonomisi güçlü seyreden iç tüketimi sayesinde yılın son çeyreğinde de büyümesini sürdürmüştür."

TİM Başkanı Mustafa Gültepe

"Rakamların detaylarını iyi okumamız gerekiyor. İhracatın büyümeye katkısında gerileme var. Bu durum da dış talepte daralma ve rekabetçilik kaybına işaret ediyor."

DEİK Başkanı Nail Olpak

"İhracatımızın büyümeye daha fazla katkı sağlaması açısından, sanayi sektöründeki büyümenin bu dönemde daha fazla ön plana çıkması gerektiğini düşünüyoruz."

MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı

"Büyüme oranlarının 2024 için de çok büyük bir motivasyon kaynağı olacağına inanıyor, üretim, ihracat ve istihdam odaklı büyüme sürecinin devamına inancımızı yineliyoruz."

01.03.24

ASO Başkanı Seyit Ardıç

Sanayiye verilecek destek, orta ve uzun vadede verimlilik artışına bağlı olarak potansiyel GSYH büyüme hızını artıracak, ekonomide verimlilik ve istihdam artışını destekleyecektir.

Ekonomist Prof. Hakan Kara

Kişi başı milli gelirden 10 yıl öncesini yakaladık. Göçmenleri sayarsak kişi başı milli gelir daha düşük ve dolar enflasyonunu da hesaba katmak gerekir. Gelir dağılımı 10 yıl öncesine göre daha bozuk.

ATO Başkanı Gürsel Baran

Küresel ekonomide yaşanan sıkıntılara, asrın felaketinin etkilerine ve enflasyonla mücadele sürecine rağmen, büyüme Türkiye'nin güçlü yapısının muhafaza edildiğinin göstergesidir.

Ekonomist Güldem Atabay

Türkiye ekonomisinin büyüme ile enflasyon arasındaki amansız savaşı devam ediyor. Emek-sermaye arasındaki paylaşımın emek aleyhine yeniden kötüleştiğini de not etmek önemli.

İTO Başkanı Şekib Avdagiç

2024'ün katma değerli dış taleple fark oluşturacak bir yıl olması için çalışacağız. Yatırımların artması ve tarımsal üretime yeni bir soluk getirmek için de daha çok gayret etmeliyiz.

Ekonomist Haluk Bürümcekçi

Büyüme eğiliminin ilk çeyrekte gücünü koruduğunu ve çeyreklik büyümenin devam edeceğini tahmin ediyoruz.

İzmir TB Başkanı Işınso Kestelli

Ülke olarak tarım ve hayvancılıktaki potansiyelimizi harekete geçirerek, üretimi güçlendirmemiz şart. Bu konuyu hepimizin öncelikleri arasına alması büyük önem taşıyor.

TOBB ETÜ İktisat Bölüm Başkanı Prof. Dr. Talha Yalta

Türkiye'nin, ekonomi politikalarında kararlılığını sürdürerek bu yılı da pozitif büyüme rakamıyla kapatabilecek güçte olduğuna inanıyorum.

Türkiye %4 büyümeyle OECD'de 2., G20'de 3.

Türkiye, geçen yılın son çeyreğinde, yıllık bazda, ekonomik büyüme verisi açıklanan OECD'ye üye ülkeler arasında en hızlı büyüyen ikinci ekonomi olarak kayıtlara geçti. Sıralamada yüzde 4,3 ile ilk sırada Hırvatistan yer alırken, Türkiye'yi yüzde 2,2 ile Slovenya takip etti. G20 ülkeleri arasında yüzde 5,2 ile en hızlı büyüyen ülke Çin oldu. Bu ülkeyi yüzde 5 ile Endonezya izlerken, Türkiye ise listede üçüncü sırada yer aldı. Avrupa Birliği (AB) ülkelerine ilişkin çeyreklik büyüme tahminlerinin gerçekleşmesi durumunda Türkiye, bu ülkeler arasında ekonomisi en hızlı büyüyen ülke konumuna gelecek.

Abdulkadir Selvi

CHP’de kirli paralar, kirli ittifaklar rahatsızlığı

CHP’de birkaç gündür Meclis’te CHP’li bir milletvekilinin odasında poşet içinde unutulmuş 250 bin dolar konuşuluyordu.

Paranın CHP Ordu Milletvekili Seyit Torun’un odasında unutulduğu, paranın sahibinin ise Malatya Milletvekili Veli Ağbaba olduğu söyleniyordu. Ben kendilerine ulaşım sormadığım için yazmadım, açıklama yapmalarını bekledim. Veli Ağbaba ve Seyit Torun iddiayı reddettiler. Soruşturma yapması için Meclis Başkanlığı’na başvuruda bulunacaklarını açıkladılar. Dilerim haklı çıkarlar. Başka bir milletvekilinin ismi konuşmaya başlandı.

İYİ PARTİ’DE YAŞANMIŞTI

Milletvekili seçimlerinde İYİ Parti’den listeler için para alındığı yönünde haberler gelmişti. İddiaları gündeme getirdiğimizde bizi suçlamışlardı. Ne oldu? Seçimden sonra İYİ Parti yöneticileri tarafından dile getirildi. Meral Akşener, kurultay konuşmasında çıkıp meydan okumak zorunda kaldı.

MİDE BULANDIRIYOR

CHP’de ise Ege bölgesinde bazı ilçelere yönelik bu tür iddialar gündeme getirildi ama iç çekişmedir, iftira olabilir diye girmemişim. Ayrıca CHP’nin bu tür parasal konularla gündeme gelmesi hoş bir şey değil. Çünkü CHP köklü bir parti. Hizipçilik olur, ekipçilik olur. İdeolojik ayrışmalar olur ama parasal konular için içine girince olmaz. Mide bulandırır.

CHP MİLLETVEKİLLERİ RAHATSIZ

01.03.24

Birçok CHP milletvekilinin bu tür söylentilerden rahatsız olduğunu biliyorum. Yakasındaki 6 ok rozetinden başka bir şeyi olmayan gerçek CHP'liler bu tür kirli ilişkileri sevmezler.

İMAMOĞLU-KANDİL İTTİFAKI

CHP'de bir de kirli ittifaklar söz konusu. DEM Parti ile yapılan "kent uzlaşısı"nı kastediyorum. PKK baronlarından Mustafa Karasu'nun ittifaklar gereklidir açıklamasından sonra Ekrem İmamoğlu ile DEM Parti arasında İstanbul'da, "kent uzlaşısı" sağlandı. DEM Parti'nin İBB'de grup kurabilmesi için CHP listelerinden 20 belediye meclis üyesi verildi.

KANDİL'DE İSTANBUL PAZARLIĞI

Esenyurt'ta CHP'nin adayı geri çekildi, DEM'in istediği aday gösterildi. Tuzla ve Eyüpsultan'da benzer ilişkilerden söz ediliyor. Üsküdar ve Kartal'da belediye meclis üyeliklerinin sırası bile belli oldu. Bu kent uzlaşısı değil, bir kirli ittifaktır. Bu Kandil'de yapılan bir İstanbul pazarlığıdır.

PANDORA'NIN KUTUSU 1 NİSAN'DA

Hem parasal iddialar hem DEM'le yapılan kirli ittifaklar CHP'yi hızla skandalların partisi haline getiriyor. Pandora'nın Kutusu 1 Nisan'da açılacak. 1 Nisan günü CHP'de siyasi deprem yaşanacak. Ve biz o sayede kurulan kirli ittifakların, içine girilen kirli ilişkilerin ne olduğunu öğrenme imkânına kavuşacağız. Küçük dilinizi yutacaksınız.

TEVFİK GÖKSU ESERLERİYLE KONUŞTU

Seçim dönemi olunca adaylar projelerini açıklıyorlar, vaatlerini sıralıyorlar. Siyasette vaatlerde bulunmaktan ziyade eserleriyle konuşmak daha önemli.

Ekrem İmamoğlu'nu izliyorum. İstanbul gibi imkânları 9 bakanlığa bedel olan bir dünya kentini 5 yıl süreyle yönetmiş. Ama ortaya işte benim eserim, işte benim icraatım diye koyabileceği somut bir örnek gösteremiyor. Yaptım dedikleri Anadolu'da bir ilimizin başardığı işler.

POLEMİK SİYASETİ

İstiyor ki Cumhurbaşkanı kendisiyle polemiğe girsin, Murat Kurum'la tartışma yaşasın. Türkiye, 70-80 arasını ve 90'lı yılları hep bu "Çek-cak" siyaseti ile kaybetti. Liderlerin atışmaları ile on yıllarımız heba oldu. Ekrem İmamoğlu'nun polemikleri İstanbul'a hangi eseri kazandırdı? Bir siyasetçinin on tane vaatte bulunmasından daha etkili olan ne biliyor musunuz? Arkada bıraktığı eseri.

HUZURLU ŞEHİR

Esenler Belediye Başkanı Tevfik Göksu'nun sunumunu dinlerken bunu düşündüm. Tevfik Göksu Esenler'de üç dönem belediye başkanlığı yapmış. Gecekondu şehri olarak devraldığı Esenler'i, İstanbul'un en huzurlu ilçelerinden biri haline getirmiş. Başarıyla geçen üç dönemin ardından "dahası var" diyerek ilk günkü heyecan ama üç dönemlik tecrübe ile yeniden kolları sıvamış.

60 BİN KONUT

Tevfik Göksu, "Önümüzdeki dönem Esenler'de 60 bin konutun dönüşümü devam edecek. Esenler'de riskli bina kalmayana kadar kentsel dönüşüm devam edecek" derken bir inandırıcılığı var. Çünkü İstanbul Büyükşehir Belediyesi 5 yılda 100 bin konut sözü vermişti. Ancak 1354 konutun dönüşümünü gerçekleştirmiş. Tevfik Göksu ise 60 bin konutun dönüşümünü başarmış. Burası sözün bittiği yer.

KİRACILARA SOSYAL KONUT

Beni sevindiren vaatlerinden biri ise, 10 yıldan fazla Esenler'de oturan kiracılara bin adet sosyal konut yapma sözü oldu. Kiracılar, İstanbul'un en mağdur kesimini oluşturuyor. Tevfik Göksu'nun bunu gündemine alması beni sevindirdi.

2 YENİ MİLLET BAHÇESİ

Tevfik Göksu, "Esenler'e iki büyük millet bahçesi yapacağız" derken sözünün bir karşılığı var. Esenler'deki 15 Temmuz Millet Bahçesi'ni gezdim, oradaki insanlarla konuştum. İstanbul'un en büyük millet bahçelerinden biri. Tevfik Göksu bu kez hedefini daha da büyütmüş. "Bir, 15 Temmuz millet bahçesinin 10 kat büyüklüğünde bir millet bahçesi yapacağız. İkinci olarak daha farklı bir temanın işleneceği Oruç Reis Millet Bahçesi yapacağız" dedi.

Yaptıklarımız, yapacaklarımızın teminatıdır misali.

MUTLU ŞEHİRLER

Kentler denilince hep binaları, yolları, kaldırımları hatırlarız. Ama her nedense kentlerde yaşayan insanların mutlu olup olmadığı pek dikkate alınmaz. Kent medeniyet demektir. Kent yaşayan insandır. Bu ilkeyi önemseydiğim için olsa gerek Tevfik Göksu'nun verdiği şu bilgiyi önemsedim. Göksu, "2009'da Esenler'de

01.03.24

yaşamaktan mutlu musunuz? diye sorulduğunda yüzde 62'si 'Mutluyum' diye yanıt veriyordu. Bugün yüzde 95'i 'Mutluyum' diyor" dedi.

İnsanlarımızın yaşam kalitesi açısından mutlu şehirler önemli.

DAVA ADAMLIĞI

Tevfik Göksu'nun Esenler'e ilişkin projelerini uzun uzun anlatacak değilim. Ama onun başarılı belediye başkanlığının ötesinde bir yönüne daha dikkatinizi çekmek istedim.

Tevfik Göksu İstanbul Belediye Başkanlığı için en favori isimlerden biriydi. Murat Kurum tercih edildi. Tevfik Göksu şimdi onun en büyük destekçisi. Dünkü sunumunda da, "İstanbul 5 yılda geri adım attı. O nedenle diyoruz ki bu şehir yeniden ileri demeli, yeniden AK Parti demeli, yeniden Murat Kurum demeli" dedi. Bu bir dava adamlığı dersidir. Aday gösterilmediği zaman partisini, davasını satanlara inat, siyasi bir duruş dersi demektir.

Esfender KORKMAZ

2023'te halkı yoksullaştıran büyüme yaşadık

2023 yılında Gayri Safi Yurt İçi Hasıla yüzde 4,5 oranında büyüdü.

Sektörlere göre büyümede;

*Tarım sektöründe eksi yüzde 0,2,

*Sanayi sektöründe yüzde 0,8,

*İnşaat sektöründe yüzde 7,8,

*Hizmetlerde yüzde 6,4,

*Hizmetler sektörü içinde finans sektöründe yüzde 9,0 oldu.

1.Sektörel denge bozuldu.

Sanayi sektöründe büyüme düşük kaldı. Buna karşılık finans sektöründe yüksek, yüzde 9 oldu. Sektörler arasında büyüme farkı, reel sektör ile finans sektörü arasındaki dengenin bozulması demektir. Bu bozulma, bugünkü iktidar döneminde hem her zaman devam ediyor, hem de aradaki büyüme farkı artıyor. Bu durum ekonominin aşırı kırılğan olmasına neden oluyor.

Mamafih;

*2022 yılında GSYH yüzde 5,5, sanayi sektörü yüzde 1,7 büyüdü.

*2023 yılında GSYH yüzde 4,5, sanayi sektörü ise yüzde 0,8 büyüdü.

Öte yandan; sürdürülebilir bir büyüme ve istihdam için sanayi sektörünün büyümesi gerekir. Özellikle yüksek teknoloji yatırımları için yerli ve yabancı sermayeyi teşvik etmek ve güven altyapısı oluşturmak gerekir.

Aslında bizim gibi gelişmekte olan ülkeler için, eğer teknoloji üretimi, inovasyon, sanayileşme gerçekleşmiyorsa, tek başına büyüme, kalkınmayı sağlayamaz.

2. Cari dolar cinsinden 2023 GSYH'sı bir trilyon doları geçti.

Toplam GSYH 1 trilyon 118,6 milyar dolar oldu. Kişi başına GSYH 13 bin 110 dolar oldu.

3. Büyümeye en büyük katkı toplam talep artışından geldi.

Yerleşik hane halklarının nihai tüketim harcamaları, 2023 yılında bir önceki yıla göre sabit fiyatlarla yüzde 12,8 arttı. Hane halkı tüketim harcamalarının GSYH içindeki payı ise yüzde 59,1 oldu.

Türkiye'de gelir artışı olmasa da tüketim artışı oluyor. Bunun nedeni düşük gelir gruplarında tasarruf oranının sıfır veya eksi olmasıdır. Asgari fiziki yaşam seviyesi düşmeyeceğine göre, düşük gelirli olanlar borçlanıyor veya varsa servetini satıyor.

HARCAMA YÖNTEMİYLE 2023 YILI BÜYÜME		
	PAY	BÜYÜME
TOPLAM	100	4,5
HANE HALKI TÜKETİMİ	59,1	12,8
KAR AMACI GÜTMEYEN KURULUŞLAR	0,3	10,4
DEVLETİN NİHAİ TÜKETİM HARCAMALARI	13,6	5,2
STOKTAKİ DEĞİŞİKLİKLER	-3	—
GAYRİ SAFİ SABİT SERMAYE OLUŞUMU	32,3	8,9
İHRACAT	32,8	-2,7
İTHALAT	34,7	11,7

4. Büyüme kapsayıcı olmadı. TÜİK verilerine göre;

*2022 yılında nüfusun en fakir yüzde onunun toplam gelirden aldığı pay yüzde 2,3 iken 2023 yılında azaldı, yüzde 2,1 oldu.

*2022 yılında Nüfusun en zengin yüzde onunun toplam gelirden aldığı pay yüzde 32,7 iken, 2023'te arttı ve yüzde 34,6'e yükseldi.

*2022 yılında nüfusun en fakir yüzde 20'sinin toplam gelirden aldığı pay yüzde 6 iken azaldı ve 2023'te yüzde 5,9'a geriledi.

01.03.24

*2022 yılında nüfusun en zengin yüzde 20'sinin toplam gelirden aldığı pay yüzde 48 iken 2023 yılında arttı ve yüzde 49,8'e yükseldi.

GSYH yüzde 4,5 büyüdü ve fakat bu büyüme topluma yansımada, yoksul daha çok yoksul, zengin daha zengin oldu.

5. Cari açık potansiyel büyümeyi düşürdü.

Genel olarak; büyüme ithalat talebini artırır. Zira bir yandan mevcut kapasiteyi artırmak öte yandan yeni yatırım yapmak için, yatırım malı ithalatına olan talep artar. Ayrıca üretimde ithal girdi payı yüksekse, ara malı ve ham madde ithalatı artar. Yatırım-tasarruf eşitliği varsayımı altında iç tasarruf açığı varsa dış kaynak girişi ile kapatılır.

2023 yılında üretimde kullanılan ithal girdinin kısmen stoklardan karşılandığı anlaşılıyor. Buna rağmen 2023 yılında cari açık 45,2 milyar dolar oldu...

Büyümenin her zaman ve her ülkede cari açık yarattığını söylemek doğru olmaz. Bunun en iyi örneği Çin'dir. Çin dünyanın en yüksek büyüme hızına sahiptir. Buna rağmen sürekli cari fazla vermiştir.

2023 yılında, bir önceki yıla göre 210,8 milyar dolar daha fazla katma değer yaratıldı. Ama aynı zamanda cari açık yoluyla 45,2 milyar dolar cari açık oluştu. Cari açık borçla finanse edildi. İlerideki yıllarda yüksek faizli dış borçlarda net geri ödeme kaynak kaybına neden olacaktır.

Aşağıdaki grafikte Türkiye'de büyüme olduğu yıllarda cari açığın da arttığı görülüyor.

İbrahim Kahveci

Laf edebiyatı ile karnınızı iyice bir doyurun...

Dün 2023 yılı büyüme rakamları açıklandı. Ülkemiz 2023 yılında yüzde 4,52 büyüdü.

Ne güzel...!

Lakin tarım -0,22 küçülürken sanayi sadece 0,79 büyümüş. Hani üretim-yatırım-ihracat-istihdam ve cari fazla diyorlardı ya... Hepsi hikayeymiş.

Çünkü geçen yıl tüketim büyümesi yüzde 12,77 oldu

Kısacası Türkiye deli gibi veya çılgın gibi tüketerek büyüdü.

Nass... demişlerdi ya. İşte tam da bu sayede enflasyonu düşürmeden faizi suni şekilde indirerek Türkiye'yi tam bir tüketim cennetine çevirdiler. Dediklerinin tam tersi yani.

Zaten hep öyle olmuyor mu? Ne diyorlarsa tam tersi çıkmıyor mu?

Şu notu da ekleyelim: 2020-2023 yılına yüzde 22,9 büyüdük ama tüketim büyümesi yüzde 54,9.

Bu ne demek? Yedik-içtik ve seçimleri gerçekleştirdik. Şimdi fatura ödeme zamanı. Seçimden sonra bu iki yılın fazladan yediğimiz faturasını ödeyeceğiz.

Sanal cennetten çıkıyor ve zebanilerin kol gezdiği cehenneme giriyoruz.

Hepiniz hoş geldiniz...

Bir ülke normalde büyürken refah oluşur... Bakın şimdi şu grafiklere... 2013-14'den sonra refah nasıl oluşmuş?

Bir emeklinin ortalama maaşı asgari ücretin yüzde 18 üzerindeymiş. Şimdi ortalama emekli maaşı asgari ücretin yüzde 26 altına düşmüş. (2023 ilk 11 ay)

01.03.24

Ve açlık sınırı ile karşılaştırma: Ortalama bir emekli maaşı açlık sınırının yüzde 10-20 altındaymış. Şimdi ise yüzde 55 altında.

Bunu şu şekilde ifade edeyim: Açlık sınırına göre hesapladığınızda emeklilerin geçen yıl aldıkları maaşın yaklaşık yüzde 32'si verilmemiş. Asgari ücrete göre de emeklilerin maaşı yüzde 59 civarında verilmemiş.

Kısaca şunu diyebiliriz: **Ülkenin genel ücret seviyesine göre emeklilerin maaşı yüzde 40-50 civarında iç edilmiş; verilmemiş.**

Gelelim çalışanlara...

Türk-İş şubat ayında açlık sınırını 16.257 lira olarak açıkladı. Oysa daha iki ay önce açlık sınırı 14.431 liraydı.

Birçok kişi asgari ücret 17 bin lira olarak açıklandığında bu maaşı yeterli gördü ve sevindi.

Siz daha durun... Mart ayında asgari ücret ile açlık sınırı eşitlenir. Bu yıl bir daha maaş zammı olmayacağına göre yılın geri kalan 9 ayında aç olarak çalışmaya devam.

13 yıl kesintisiz büyüyen bir ülkede bu derece fakirlik-yoksulluk olur mu?

İşte buna Türkiye mucizesi diyebiliriz.

Hem ülke büyüyor hem de fakirlik. Böyle bir mucize daha kim başarabilir?

Gelelim asıl hikayemize.

Yoksa siz ülkemiz uçuyor, büyüyor, oyun kuruyor edebiyatlarını yemediniz mi? O zaman size birazcık 'Din' ve 'Milliyetçilik' verelim. Aç kalın ama yedirmeyin... (tabi ki Reis'i)

Bakın tabloda net olarak ne görülüyor? Bu Cumhuriyet İttifakı sadece ve sadece toplumun en zengin yüzde 5'ine çalışmış. İhaleleri, teşvikleri, vergi kolaylıklarını vs sadece zenginlere sağlamışlar. Tabii kendileri de "itibardan hiç tasarruf etmemişler; saraylarda uçaklarda, arabalarda kendilerine oldukça cömert harcamışlar.

Vatandaşa da en cömertinden vatan-millet edebiyatı satmışlar. Hatta bunu satarken de, ülkeyi bütünleştirmek yerine tam tersi şekilde muhalefeti ve dolaysı ile onlara oy verenleri terörist ve teröre destek veren şekilde ikiye bölmüşler.

